



ชื่อสมุนไพร กุ่มน้ำ

ชื่ออื่น กุ่ม (เลย) อำเภอบ (สุพรรณบุรี) ผักกุ่ม ก้าม(ตะวันออกเฉียงเหนือ)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Crateva religiosa* G.Forst.

ชื่อวงศ์ CAPPARACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ยืนต้น สูงได้ถึง 20 เมตร เปลือกลำต้นค่อนข้างเรียบ สีเทา จะผลัดใบร่วงหมดทั้งต้นเมื่อจะออกดอก ใบประกอบแบบนิ้วมือ ใบย่อย 3 ใบ รูปวงรีหรือรูปไข่ ออกเรียงสลับ กว้าง 2.5-7 เซนติเมตร ยาว 5.5-16 เซนติเมตร ปลายกว้างแหลม โคนสอบแคบ ขอบใบเรียบ ผิวใบบางและนุ่ม หลังใบสีเขียวเป็นมัน ท้องใบมีขนอ่อนสีเทา เส้นกลางใบอมแดง ปลายก้านใบมีต่อมน้ำตาลขนาด 1 มิลลิเมตร กว้าง 1-3 นิ้ว ยาว 2-9 นิ้ว ใบที่อยู่ด้านข้างโคนจะเปื้อนเล็กน้อย หลังใบ และท้องใบเรียบ ดอกช่อออกที่ปลายกิ่ง และซอกใบ ยาว 4-6 นิ้ว ติดดอก 20-60 ดอก กลีบดอกเมื่อแรกบานสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อน กลีบรองดอกรูปไข่ปลายแหลม กลีบดอกกลมยาว 2-3 เซนติเมตร สีขาว มี 4 กลีบ กลีบล่างและกลีบบนอย่างละ 2 กลีบ แต่กลีบบนจะใหญ่กว่า เกสรตัวผู้มีก้านสีม่วงหรือสีชมพู ยาวขึ้น 13-25 อัน ผลสด รูปทรงค่อนข้างกลมรี เปลือกหนา ผลอ่อนผิวมีสะเก็ดสีเหลืองอมเทา เมื่อสุกสีเทา ผลแก่ผิวเรียบยาว 5-8 เซนติเมตร เมล็ด รูปเกือกม้า ยาว 6-9 มิลลิเมตร มีหลายเมล็ด ยอดอ่อนใช้ปรุงอาหารได้ แต่ต้องนำมาดองน้ำเกลือตากแดด ทั้งไว้ประมาณ 2-3 วัน แล้วจึงนำไปปรุงอาหาร โดยผัดหรือแกงได้

การกระจายพันธุ์

พบตามข้างลำธาร ริมแม่น้ำ ที่ชื้นแฉะ ในป่าเบญจพรรณ ออกดอกราวเดือนกุมภาพันธ์ถึงมิถุนายน



ลักษณะวิสัย



ลำต้น



ใบและดอก



ผล

สรรพคุณ

หมอยาพื้นบ้านจังหวัดอุบลราชธานี ใช้ แก่น ต้มน้ำดื่ม ช่วยบำรุงกำลัง แก้ปวดเมื่อย เปลือกต้น ทำเป็นยาลูกกลอน แก้อัมพฤกษ์ อัมพาต ตำรายาไทย ใช้ ใบ รสขมหอม ขับเหงื่อ แก้ไข้ เจริญอาหาร ระบาย บำรุงธาตุ ขับพยาธิ แก้ปวดเส้น แก้อัมพาต แก้โรคไขข้ออักเสบ แก่สะอึก ขับผายลม แก้ลมขึ้นเบื้องสูง ดอก รสเย็น แก้เจ็บในตา แก้ใช้ครั้นเนื้อครั้นตัว แก้เจ็บคอ ผล รสขม แก้ไข้ เปลือกต้น รสขมหอม แก่สะอึก ขับผายลม ขับเหงื่อ แก้ในกองลม แก้กระษัย แก่ริดสีดวงพอมแห้ง ระวังพิษที่ผิวหนัง แก้ไข้ ขับน้ำเหลืองเสีย เป็นยาบำรุง ขับน้ำดี ขับนิ่วในทางเดินปัสสาวะ แก้อาเจียน แก้ลมทำให้เรอ ผสมรวม กับเปลือกกุ่มบก เปลือกทองหลางใบมน ต้มน้ำดื่ม เป็นยาขับลม แก่สะอึก กระพี้ รสร้อน แก่ริดสีดวงทวาร แก่น รสร้อน แก่นิ้ว ราก แขน้ำกิน บำรุงธาตุ

ข้อควรระวัง

ใบและกิ่ง มีสารไฮโดรเจนไซยาไนด์ซึ่งเป็นพิษ ไม่ควรกินสดควรดอง หรือต้มเพื่อกำจัดพิษก่อนกิน